

Alueellisen jätehuoltolautakunnan talousarvio vuodelle 2024

Alueellinen jätehuoltolautakunta toimii jätelain (646/2011) 23 §:n mukaisena kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluu 17 Pirkanmaan kuntaa: Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala (entisten Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampere, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Toimialueella on noin 457 000 asukasta.

Tampereen kaupunki toimii jätehuollon yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana. Jätehuollon yksikkö Tampereen kaupungilla vastaa alueelliselle jätehuoltolautakunnalle osoitettujen tehtävien valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Jätehuoltoviranomaisen tehtävät määritellään jätelaissa. Jätehuoltoviranomainen päättää jätehuollon järjestämisen yleisistä periaatteista kuten esimerkiksi jätetaksasta, jätteenkuljetusjärjestelmästä ja jätehuoltomääräyksistä. Lisäksi jätehuoltoviranomainen käsittelee anomukset jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseksi ja jätmaksun määräämiseksi taksasta poiketen sekä käsittelee jätehuoltomääräysten mukaisia ilmoitusasioita. Jätehuoltoviranomainen myös seuraa aktiivisesti jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten toteutumista toimialueellaan.

Jätehuoltoviranomaisen toiminnalla luodaan edellytykset ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalle ja asiakkaita monipuolisesti palvelevalle jätehuoltojärjestelmälle. Toiminnalla turvataan lisäksi tehokas ja yhdenmukainen viranomaispäätöksenteko yhteistoiminta-alueella. Jätehuoltoviranomainen huolehtii, että yhteistoiminta-alueen kuntien, ympäristönsuojeluviranomaisten, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja muiden sidosryhmien kanssa tehdään riittävästi yhteistyötä jätehuollon alueelliseksi kehittämiseksi.

1. Toimintaympäristön muutokset

Vuosien 2021–2023 aikana toimialueella on toteutettu uudistuneen jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten edellyttämät muutokset, jotka ovat olleet merkittäviä. Asuinkiinteistöille sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöille on asetettu aiempaa selvästi tiukemmat jätteiden lajittelu- ja erillis-keräysvelvoitteet jätteiden kierrätyksen mahdollistamiseksi. Lisäksi toimialueella on otettu käyttöön jätelain edellyttämät kompostointi-ilmoitukset biojätteen omatoimisesta käsittelystä ilmoittamiseksi. Tapahtuneet muutokset ovat lisänneet pysyvästi jätehuoltoviranomaisen tehtäviä. Vuoden 2024 aikana toimintaympäristössä ei odoteta tapahtuvan merkittäviä muutoksia jätelainsäädännön muuttumisen vuoksi. Tähän liittyy kuitenkin epävarmuuksia, koska tulevan hallitusohjelman sisällöstä ei ole vielä tietoa.

1.9.2023 voimaan astuva biojätteen lajitteluelvoite jokaisella kiinteistöllä Tampereen kaupunkiseudun keskustaajamassa vaikuttaa toimintaympäristöön myös tulevana toimintavuonna. Talousarvion laadintahetkellä liittymättömiä kiinteistöjä on edelleen 26 080 kpl, joten lajitteluelvoitteen noudattamisen seuranta työllistää jätehuoltoviranomaista vuoden 2024 aikana.

Vuoden 2024 aikana käynnistyy myös uusien, aiempaa laajempien kiinteistöittäisten jätteenkuljetusalueiden toimeenpano. Muutos koskee tämänhetkisen arvion mukaan vähintään noin 7 000 asukasta. Alueellinen jätehuoltolautakunta pyrkii tekemään jätelain 35.4 §:n mukaisen päätöksen alueiden rajaamisesta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle vuoden 2023 loppuun mennessä. Aiempi päätös on vuodelta 2014.

Uudistunut jätelaki tuo myös muutoksia kunnan jätemaksuihin. Tuottajien ja kuntien on sovittava korvauksista, jotka tuottajat maksavat 1.7.2023 alkaen kunnille pakkausten erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta. Korvauksia maksetaan takautuvasti vuonna 2024 ja ne on ohjattava täysimääräisesti jäteastioiden tyhjennyshinnoihin. Asialla on vaikutuksia mm. alueen jätetaksojen valmisteluun. Alueella aloittaa lisäksi uusi alueellinen keräysjärjestelmä, Ranta-Tampellan putkikeräys, jonka vaikutukset on huomioitava taksavalmistelussa.

Vuonna 2019 hyväksytty kuntien yhteinen jätestrategia on laadittu vuoteen 2025 saakka. Jätestrategia osaltaan ohjaa myös jätehuoltoviranomaisen toimintaa. Vuoden 2024 aikana on käynnistettävä uuden jätestrategian laadinta.

2. Vuoden 2024 toiminnalliset tavoitteet

2.1 Toiminnan mittarit

Jätehuoltolautakunnan toiminnan mittarit vuodelle 2024 on esitetty alla olevassa taulukossa. Mittarit ovat samoja kuin aikaisempina vuosina, joskin ilmoitusten käsittelylle ja seurantakirjeiden määrälle asetettua määrällistä tavoitetta on muutettu toimintaympäristön muutoksista johtuen. Erityisesti ilmoitusten käsittelyä koskevaan määrälliseen tavoitteeseen liittyy toistaiseksi epävarmuutta, koska jätehuoltoviranomaisella ei ole vielä tietoa siitä, paljonko kompostointi-ilmoituksia tullaan tekemään toimialueelta. Talousarvion laadintahetkellä ilmoituksia on tullut vireille yli 13 000 kpl.

	TP 2021	TP 2022	TAE 2023	TAE 2024
Toiminta on sujuvaa ja laadukasta:				
<i>Hakemusten käsittelyajan keskiarvo, pv</i>	12	12	14	14
<i>Poikkeamispäätösten pysyvyys ylemmissä oikeusasteissa, %</i>	100	100	100	100
<i>Annettujen poikkeamispäätösten määrä, kpl</i>	969	986	900	900
<i>Käsiteltyjen ilmoitusten määrä, kpl</i>	72	207	1 200	7 000
Jätehuollon keskeisten toimijoiden kanssa tehdään tiiviisti yhteistyötä:				
<i>Jätehuollon kehittämispalaverit yhteistoiminta-alueella, kpl</i>	17	17	17	17
Kiinteistöt ovat kattavasti ja asianmukaisesti järjestetyn jätehuollon piirissä:				
<i>Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamista koskevien seurantakirjeiden määrä, kpl</i>	309	554	700	800

Taulukko 1 Toiminnan mittarit vuodelle 2024

2.2 Muut toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2024 toiminnassa painotetaan kolmea painopistettä:

Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seuranta

Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seurannan merkitys korostuu jatkossa, kun sekajätehuoltoon liittymisen ohella jätehuoltoviranomaisessa on seurattava kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden noudattamista. Siirtymäajat kierrätettävien jätteiden keräyksen järjestämiseen asuinkiinteistöillä sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöillä ovat umpeutuneet vuosien 2021–2023 aikana.

Jätehuoltoviranomainen on lähettänyt vuosien 2022-2023 aikana kehotuskirjeet kaikille toimialueen vähintään 5 asunnon kiinteistöille, joilta on puuttunut jätelain ja jätehuoltomääräysten edellyttämät jäteasiat. Kehotuskirjeiden jälkeen asia laitetaan vuoden 2024 aikana vireille kuntien ympäristönsuojeluviranomaisessa niiden kiinteistöjen osalta, jotka eivät ole noudattaneet jätehuoltoviranomaisen kehotusta.

Jätehuoltomääräysten mukaan biojätteen lajittelu tulee olla järjestettynä 1.9.2023 mennessä kaikilla kiinteistöillä Tampereen kaupunkiseudun keskustaajamassa. Vuoden 2024 aikana jätehuoltoviranomainen käynnistää keskustaajamaa koskevan veloitteen seurannan 1–4 asunnon kiinteistöillä. Jäteyhtiön kanssa on tällöin luotava mahdollisimman tehokkaat toimintatavat liittymättömien kiinteistöjen liittämiseksi biokeräykseen. Lisäksi veloitetta koskevaa viestintää on edelleen jatkettava. Seurantatyön tehostuminen näkyy jätehuoltoviranomaisessa lisääntyvinä asiakasyhteydenottoina. Lisäksi hakemus- ja ilmoitusmäärät lisääntyvät.

Vaikka jätelain edellyttämien kompostointi-ilmoitusten jättämistä koskeva siirtymäaika on umpeutunut vuoden 2022 lopulla, kompostointi-ilmoituksia on vielä tekemättä ja myös käsittelemättä paljon. Tulevan toimintavuoden aikana varaudutaan edelleen vastaanottamaan ja käsittelemään suuria määriä kompostointi-ilmoituksia, mikä edellyttää riittävien resurssien varaamista.

Lietteiden osalta vuoden 2024 aikana on tarkoituksena toteuttaa laajempi tarkastelu Nokian kiinteistön haltijan järjestämän lietteenkuljetuksen toimivuudesta sekä jätelain 37 §:n edellytysten täyttymisestä. Jätelain 37.3 § edellyttää, että kunnan on seurattava ja valvottava kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä, mutta jätehuoltoviranomainen ei ole vielä aiemmin tehnyt päätöksen täytäntöönpanoa koskevaa seurantaa.

Kiinteistöittäisten jätteenkuljetusalueiden päivittämisen toimenpito

Tämänhetkiset kiinteistöittäiset jätteenkuljetusalueet on hyväksytty vuonna 2014 alueellisessa jätehuoltojaostossa. Aluerajaus on monelta osin vanhentunut mm. alueiden kaavoituksen ja rakentumisen, vapaaehtoisuuteen perustuvan kiinteistökohtaisen keräyksen laajentumisen sekä jätehuollon sääntelyssä tapahtuneiden muutosten johdosta. Tämän vuoksi vuoden 2023 aikana päivitetään kiinteistöittäiset jätteenkuljetusalueet vastaamaan tämänhetkistä tilannetta. Asia on tarkoitus tuoda jätehuoltolautakunnan päätettäväksi vuo-

den 2023 lopulla, joten tulevan toimintavuoden aikana käynnistetään uusien, laajempien keräysalueiden täytäntöönpano yhdessä jäteyhtiön kanssa. Toimeenpano toteutetaan porrastetusti, myöhemmin määriteltävien siirtymäaikojen puitteissa, asukkaisiin kohdistuvat vaikutukset huomioiden. Toimeenpanon aikana jätehuoltoviranomaiselle tulevien asiakasyhteydenottojen ja hakemusten määrät todennäköisesti lisääntyvät.

Jätestrategian toimeenpano ja uuden jätestrategian laadinnan käynnistäminen

Kuntien yhteinen jätestrategia vuoteen 2025 on hyväksytty jätehuoltolautakunnassa syksyllä 2019. Jätestrategiassa määritetään kunnallisten jätehuoltopalvelujen tavoitetilä vuoteen 2025, asetetaan strategiset periaatteet kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon kehittämiseksi toimialueella ja määritetään toimenpiteitä, joiden avulla strategiassa asetettu tavoitetilä saavutetaan.

Vuoden 2024 aikana on tarkoitus toteuttaa jätestrategiassa määritellyistä toimenpiteistä jätehuollon palvelutason määrittely, joka toteutetaan yhdessä kuntien ja jäteyhtiön kanssa. Palvelutaso määritellään ensimmäistä kertaa jätehuoltolautakunnan toimialueelle ja siinä on tarkoitus määrittellä kuntalaisille tarjottavien jätehuoltopalvelujen vähimmäistaso. Palvelutason määrittelyssä otetaan huomioon jätelainsäädännön asettamat velvoitteet ja tavoitteet, kuntien tahtotilä sekä asukkaiden näkemykset jätehuollon palveluista.

Lisäksi toimintavuoden aikana on käynnistettävä uuden jätestrategian laadinta, koska voimassa oleva jätestrategia määrittää jätehuollon kehittämisen strategiset suuntaviivat vuoteen 2025 saakka. Uuden jätestrategian laadinta tehdään yhteistyössä kuntien ja jäteyhtiön kanssa.

3. Palvelukokonaisuuden talous

Jätehuoltolautakunnan taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Alueellisen jätehuoltolautakunnan ja jätehuollon yksikön henkilökunnan kustannukset rahoitetaan jätelain mukaisesti jätehuollon asiakkailta perittävään jätemaksuun sisällytettynä. Tampereen kaupunki laskuttaa jätehuoltoviranomaisen toiminnasta aiheutuneet kustannukset Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ltä viimeistään kalenterivuoden loppuun mennessä. Yhteistoimintasopimuksen mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset yhteistoiminnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Jätehuoltoviranomaisen vuoden 2024 talousarvioksi esitetään 540 000 €. Vuonna 2023 talousarvio on ollut 521 000. Talousarvion kustannusten nousu johtuu pääasiassa vuoden 2022 kunta-alan palkkaratkaisun tuomista kohoavista henkilöstökuluista. Lisäksi yksikön henkilöstön tehtävien vaativuuden arvioinnissa on tapahtunut muutoksia vuonna 2023, mikä aiheuttaa kustannuspaineita henkilöstömenoihin. Talousarviossa on huomioitu lisäksi palvelujen ostoissa tapahtuva yleinen kustannustason nousu. Talousarvioesitykseen liittyy vielä joitain epävarmuuksia mm. vuokratilakustannusten osalta, minkä vuoksi talousarvioesitystä varaudutaan päivittämään ennen talousarvion hyväksymistä jätehuoltolautakunnassa syyskuussa.

Alueellinen jätehuoltolautakunta

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2022	TA 2023	TAE 2024
Toimintatulot			
Muut toimintatulot	477	521	545
Toimintatulot yhteensä	477	521	545
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-357	-391	-403
Palkat ja palkkiot	-294	-323	-332
Henkilösivumenot	-63	-68	-71
Eläkemenot	-52	-56	-58
Muut henkilösivumenot	-11	-12	-13
Palvelujen ostot	-69	-78	-90
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2	-4	-4
Vuokramenot	-19	-20	-20
Muut toimintamenot (kp 113132_26299 jätehuoltolk)	-26	-28	-28
Toimintamenot yhteensä	-473	-521	-545
Toimintakate	4	0	0
Tilikauden tulos	4	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4	0	0

Henkilöstömenot ja
palkalliset henkilö-
työvuodet (htv)

	TP 2022		TA 2023		TA 2024	
	1 000 euroa	htv	1 000 euroa	htv	1 000 euroa	htv
Jätehuolto	-357	6,2	-391	7	-403	6,2